

Osobni identifikacijski broj i strane osobe

Podaci u ovoj brošuri ažurni su na dan 1. ožujka 2010. godine

www.porezna-uprava.hr
www.oib.hr

Osnovni cilj ove brošure jest da Vam se kao osobi – obvezniku osobnoga identifikacijskog broja na jednostavan i razumljiv način objasni što za Vas znači uvođenje osobnoga identifikacijskog broja kao stalne oznake u pravni sustav Republike Hrvatske. U odgovorima na pitanja razrađene su osnovne zakonske odredbe.

Ako su Vam i nakon što ste pročitali ovu brošuru ostale neke nejasnoće u vezi s uvođenjem i primjenom osobnoga identifikacijskog broja pojašnjenja možete pronaći na Internet stranicama Ministarstva financija Republike Hrvatske, Porezne uprave, na web adresi: www.oib.hr, ili u ispostavi Porezne uprave.

Sadržaj:

1. UVOD	3
2. OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ	3
2.1. Osobni identifikacijski broj – općenito	3
2.2. Karakteristike osobnoga identifikacijskoga broja	4
2.3. Razlozi uvođenja osobnih identifikacijskih brojeva	5
3. STRANE OSOBE KOJIMA SE OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ DODJELJUJE	6
4. KORISNICI OSOBNOGA IDENTIFIKACIJSKOG BROJA	9
5. ODREĐIVANJE I DODJELJIVANJE OSOBNOGA IDENTIFIKACIJSKOG BROJA	10
6. POTVRDA O OSOBNOM IDENTIFIKACIJSKOM BROJU	12
6.1. Potvrda o osobnom identifikacijskom broju – općenito	12
6.2. Potvrda o osobnom identifikacijskom broju – izdavanje i promjene	14
6.3. Poništavanje Potvrde o osobnom identifikacijskom broju	15
7. EVIDENCIJA O OSOBNIM IDENTIFIKACIJSKIM BROJEVIMA	16
7.1. Sadržaj Evidencije o osobnim identifikacijskim brojevima	16
7.2. Upiti u Evidenciju o osobnim identifikacijskim brojevima	17
8. KORIŠTENJE OSOBNOGA IDENTIFIKACIJSKOG BROJA	17
9. PRIMJERI	21

1. UVOD

Od 1. siječnja 2009. godine u Republici Hrvatskoj počeo se primjenjivati Zakon o osobnom identifikacijskom broju. Prema odredbama navedenog Zakona osobni identifikacijski broj uvodi se kao stalna identifikacijska oznaka svake osobe koju će koristiti sva tijela javne vlasti u svakodnevnom radu, kod razmjene podataka i kod upisa osoba u službene evidencije. Uvođenjem stalne i obvezne oznake osoba, odnosno uvođenjem osobnoga identifikacijskog broja stvara se pravni sustav koji se temelji na jednoznačnom upisu osoba što je preduvjet informatizacije državne uprave u cijelosti. Samo informatizirana državna uprava omogućit će pravovremenu razmjenu informacija potrebnu za pravodobnu i dosljednu provedbu upravnih, poreznih i kaznenih postupaka, uz istovremeno olakšavanje i ubrzavanje postupaka koje građani vode pred tijelima javne vlasti radi ostvarivanja raznih prava.

Zakonom se predviđa prijelazno razdoblje uvođenja osobnoga identifikacijskog broja, od dvije godine, čijim završetkom započinje puna primjena osobnoga identifikacijskog broja (od 1. siječnja 2011.). Tijekom 2009. godine osobni identifikacijski broj odredio se i dodijelio svim osobama te je započeo upis određenih i dodijeljenih osobnih identifikacijskih brojeva u službene evidencije. Od 1. siječnja 2010., uz nastavak upisa osobnoga identifikacijskog broja u preostale službene evidencije, započela je i primjena osobnoga identifikacijskog broja na poreznim prijavama i u platnom prometu.

2. OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ

2.1. Osobni identifikacijski broj - općenito

? Što je osobni identifikacijski broj?

Osobni identifikacijski broj je stalna, ali i obvezna identifikacijska oznaka svake osobe, koju tijela javne vlasti koriste u službenim evidencijama u svakodnevnom radu i kod razmjene podataka. Osobni identifikacijski broj počeo se uvoditi na području Republike Hrvatske od 1. siječnja 2009., stupanjem na snagu Zakona o osobnom identifikacijskom broju. Od 1. siječnja 2010. započela je primjena osobnoga identifikacijskog broja na poreznim prijavama i u platnom prometu. Istekom 2010. godine, dakle od 1. siječnja 2011. započinje puna primjena osobnoga identifikacijskog broja što znači da osobni identifikacijski broj postaje jedini identifikator osoba.

? Kako se određuju znamenke osobnoga identifikacijskog broja?

Osobni identifikacijski broj sastoji se od jedanaest znamenki. Deset znamenki određuje se slučajnim odabirom niza brojeva, dok jedanaesta znamenka predstavlja kontrolni broj izračunat po „Modul 11,10“ ISO 7064.

? Koristi li se za osobni identifikacijski broj određena kratica?

Za osobni identifikacijski broj koristit će se kratica OIB.

2.2 Karakteristike osobnoga identifikacijskog broja

? Može li doći do promjene osobnoga identifikacijskog broja određene osobe?

Osobni identifikacijski broj određuje se i dodjeljuje osobi te prati osobu za vrijeme ciklusa „životnog“ ciklusa (od rođenja do smrti, od stjecanja do prestanka hrvatskog državljanstva, od osnivanja do prestanka pravne osobe, od nastanka do prestanka povoda za praćenje strane osobe i itd.). Osobni identifikacijski broj se ne mijenja bez obzira na promjene koje prate osobu kojoj je taj broj dodijeljen (primjerice bez obzira na promjenu imena, prezimena, naziva, adrese, državljanstva i ostalo).

? Mijenja li se osobni identifikacijski broj ako strana osoba kojoj je određen i dodijeljen osobni identifikacijski broj zatraži i dobije hrvatsko državljanstvo?

Strana osoba kojoj je određen i dodijeljen osobni identifikacijski broj zadržava isti osobni identifikacijski broj kao stalnu oznaku i u slučaju da joj se na temelju podnesenog zahtjeva odobri primitak u hrvatsko državljanstvo.

? Može li se iz osobnoga identifikacijskog broja utvrditi radi li se o domaćoj ili stranoj pravnoj ili fizičkoj osobi?

S obzirom da prvih deset znamenki osobnoga identifikacijskog broja predstavlja niz slučajno odabranih brojeva, iz njega nije moguće odrediti radi li se od fizičkoj ili pravnoj domaćoj ili stranoj osobi. Međutim o određenim i dodijeljenim osobnim identifikacijskim brojevima Ministarstvo financija – Porezna uprava vodi Evidenciju o osobnim identifikacijskim brojevima kao službenu evidenciju, u koju tijela javne vlasti u skladu s ovlastima koje imaju mogu postavljati upite o osobnim identifikacijskim brojevima odnosno o osobama kojima je neki osobni identifikacijski broj određen i dodijeljen.

? Može li se isti osobni identifikacijski broj odrediti dvjema različitim osobama?

Jednom određen i dodijeljen osobni identifikacijski broj ne može se više dodjeljivati pa ni u slučaju da nema više osobe kojoj je prethodno bio dodijeljen (po smrti osobe, nakon stečaja pravne osobe). Osim zakonske nemogućnosti da se isti osobni identifikacijski broj odredi različitim osobama postoji i informatička zaštita u navedenom smislu.

? Smatra li se osobni identifikacijski broj poreznim brojem?

Za potrebe oporezivanja, poreznim brojem smatra se osobni identifikacijski broj propisan posebnim zakonom. U razdoblju od 1. siječnja 2009. do 31. prosinca 2009., poreznim brojem smatrale su se prethodno važeće identifikacijske oznake i to sistemski broj i evidencijski broj za strane osobe. Od 1. siječnja 2010. poreznim brojem strane osobe smatra se samo osobni identifikacijski broj.

? Smatra li se osobni identifikacijski broj tajnim podatkom?

Osobni identifikacijski broj nije tajni podatak. Osobni identifikacijski broj je nov, učinkovit „ključ“ za upis i automatsku razmjenu podataka između službenih evidencija te

kao takav, on po sebi nije tajan podatak. Osobni identifikacijski broj bit će sadržan na identifikacijskim ispravama, na računima prema posebnim propisima, a koristit će se i u platnom prometu. Opisanim načinom korištenja osobni identifikacijski broj bit će široko dostupan, pa nije i ne može biti tajan podatak. No, za razliku od jedinstvenoga matičnog broja građana osobni identifikacijski broj ne otkriva nikakve privatne informacije o osobi kojoj je određen, poput datuma i godine rođenja, spola ili nacionalnosti, čime se u potpunosti štiti privatnost osobe.

? Može li u slučaju saznanja nečijeg osobnoga identifikacijskog broja doći do zloupotrebe podataka?

Osobni identifikacijski broj nije tajni podatak. Međutim, podaci koji se mogu dohvatiti putem osobnoga identifikacijskog broja, a koji su upisani u službene evidencije jesu tajni, ali oni su dostupni samo ovlaštenim osobama i to isključivo uz korištenje nekih dodatnih, strogo zaštićenih mehanizama i podataka. Znati nečiji osobni identifikacijski broj ne znači da se on može na bilo koji način zloupotrijebiti. Sve institucije će podatke upisivati putem osobnoga identifikacijskog broja i u skladu sa svojim propisima štiti ostale podatke upisane putem njega, a javnosti će omogućiti dostupnost samo onih podataka koji se ne smatraju tajnim podacima.

? Koriste li ostale suvremene zemlje identifikacijske oznake poput osobnoga identifikacijskog broja?

Sve suvremene zemlje koriste određene identifikacijske brojeve. Postoje razlike u nazivima tih identifikacijskih brojeva (porezni broj, broj socijalnog osiguranja, osobni broj i slično). Ipak, zajedničko im je da se koriste na području oporezivanja, sustava socijalnih davanja i sustava mirovinskog osiguranja, a negdje se u istom obliku koriste i za međunarodnu razmjenu podataka, dakle koriste se za sve one potrebe za koje se i osobni identifikacijski broj uvodi u Republici Hrvatskoj.

2.3. Razlozi uvođenja osobnih identifikacijskih brojeva

? Zašto se uvodi osobni identifikacijski broj?

Osobni identifikacijski broj uvodi se:

1. radi opće informatizacije javne uprave – povećanja učinkovitosti državnih institucija i smanjivanja administrativnih opterećenja za građane,
2. radi povezivanja i automatske razmjene podataka između svih službenih evidencija – građani će brže i lakše ostvarivati svoja prava: manje redova, manje papirologije, rezanje administrativnih obveza građana,
3. kao najučinkovitija mjera u borbi protiv korupcije – bolji pregled nad imovinom građana i pravnih osoba, te prilivom i tijekom novca što je ključan preduvjet za transparentnu ekonomiju i sustavno suzbijanje korupcije,
4. radi osiguravanja preduvjeta za pravedan sustav socijalnih davanja te
5. radi usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

? Postoji li razlika između osobnoga identifikacijskog broja i evidencijskog broja strane osobe odnosno sistemskog broja strane osobe?

Osobni identifikacijski broj sastoji se od jedanaest znamenki od čega se prvih deset znamenki određuje slučajnim odabirom niza brojeva koji na taj način ne pokazuju izravnu vezu s osobom kojoj se taj broj određuje. Jedanaesta znamenka predstavlja kontrolni broj.

Evidencijski broj strane osobe, koji određuje Ministarstvo unutarnjih poslova, sastoji se od trinaest znamenki, koje se konstruiraju na način da predstavljaju osobne podatke osobe kojoj se taj broj određuje i dodjeljuje (dan, mjesec i godina rođenja, spol i ostalo). Sistemski broj strane osobe, koji određuje Porezna uprava, također se sastoji od trinaest znamenki na način da prve četiri označuju broj nadležne ispostave Porezne uprave dok daljnji brojevi određuju redni broj dodjele broja.

Prema načinu određivanja niza znamenki koje čine osobni identifikacijski broj, niz slučajno odabranih brojeva, osobni identifikacijski broj za razliku od evidencijskog broja strane osobe odnosno sistemskog broja štiti privatnost osobe, jer se niz brojeva ne može dovesti u vezu s osobom kojoj je dodijeljen.

? Je li uvođenjem osobnoga identifikacijskog broja od 1. siječnja 2009. prestao važiti evidencijski broj strane osobe odnosno sistemski broj strane osobe?

Uvođenje osobnoga identifikacijskog broja je postepeni proces u kojem će se u prvoj fazi osobama odrediti i dodijeliti osobni identifikacijski brojevi, a nakon toga će se u drugoj fazi osobni identifikacijski brojevi upisati u sve službene evidencije. Radi postepenog uvođenja osobnoga identifikacijskog broja tijekom 2009. i 2010. godine novim stranim osobama se uz osobni identifikacijski broj određuje i evidencijski broj strane osobe odnosno sistemski broj. Tijekom 2009. godine na svim prijavama i u platnom prometu koristili su se evidencijski brojevi strane odnosno sistemski brojevi. Od 1. siječnja 2010. godine na poreznim prijavama i u platnom prometu koriste se osobni identifikacijski brojevi. Prema opisanom načinu korištenja osobnoga identifikacijskog broja, kao stalne oznake osoba pred svim tijelima javne vlasti, evidencijski broj strane osobe odnosno sistemski broj izgubit će svoju dosadašnju svrhu pa će njihova dodjela postati suvišna.

I Novim stranim osobama, u smislu zakonskih odredaba o osobnom identifikacijskom broju, smatraju se strane fizičke osobe koje prijavljuju boravište na području Republike Hrvatske nakon 1. siječnja 2009. te strane osobe kod kojih je povod za praćenje nastao nakon 1. siječnja 2009.

3. STRANE OSOBE KOJIMA SE OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ DODJELJUJE

? Što podrazumijeva pojam dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja?

Postupak dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja podrazumijeva pripisivanje određenoga osobnoga identifikacijskog broja točno identificiranoj osobi.

? Tko su osobe kojima se osobni identifikacijski broj dodjeljuje?

Osobni identifikacijski broj dodjeljuje se:

- hrvatskim državljanima rođenjem odnosno stjecanjem hrvatskog državljanstva,
- pravnim osobama sa sjedištem na području Republike Hrvatske osnivanjem te
- stranim osobama kada prijavljuju boravište na području Republike Hrvatske i kada nastaje povod za njihovo praćenje na području Republike Hrvatske (upis u službene evidencije i/ili stjecanje statusa poreznog obveznika).

? Tko se smatra stranom osobom glede dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja?

Za potrebe određivanja i dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja, stranom osobom smatra se fizička osoba koja nema hrvatsko državljanstvo i pravna osoba koja ima sjedište izvan područja Republike Hrvatske.

? Hoće li se i kada stranim osobama dodijeliti osobni identifikacijski broj?

Stranim fizičkim osobama osobni identifikacijski broj se dodjeljuje prilikom prijave boravišta na području Republike Hrvatske.

Međutim osim u navedenom slučaju stranim osobama i fizičkim i pravnim osobni identifikacijski broj određuje se u trenutku kada nastaje povod za njihovo praćenje na području Republike Hrvatske.

? Tko određuje osobni identifikacijski broj stranoj osobi koja prijavljuje boravište na području Republike Hrvatske?

Stranim fizičkim osobama koje prijavljuju boravište na području Republike Hrvatske osobni identifikacijski broj određuje Porezna uprava na temelju informatičke razmjene podatka s policijskom postajom Ministarstva unutarnjih poslova u kojoj stranac prijavljuje boravište. U navedenom slučaju nema potrebe da stranac dolazi u Poreznu upravu radi dodjele osobnoga identifikacijskog broja.

? Kada se smatra da je stranoj osobi nastao povod za praćenje radi dodjele osobnoga identifikacijskog broja?

Povod za praćenje može nastati iz nekoliko razloga, ako strana osoba:

1. postaje samo poreznim obveznikom prema posebnom propisu (obračun drugog dohotka, obračun poreza po odbitku i ostalo),
2. postaje poreznim obveznikom jer stječe imovinu na koju se plaća porez te se upisuje u službenu evidenciju u kojoj se vodi vlasništvo te imovine (nekretnine – porez na promet nekretnina, upis u gruntovnicu, upis u evidenciju obveznika komunalne naknade, porez na kuće za odmor, automobili – porez na cestovna motorna vozila, upis u evidenciju vlasnika vozila u MUP-u i ostalo),
3. kada se upisuje u službenu evidenciju, a da pri tome ujedno i nije porezni obveznik (osnivanje trgovačkog društva, stjecanje vrijednosnih papira, otvaranje bankovnih računa i ostalo).

Stranim osobama kojima nastaje povod za praćenje na području Republike Hrvatske osobni identifikacijski broj dodjeljuje se u Poreznoj upravi i to nadležnoj prema mjestu

gdje je nastao povod za praćenje. U tu svrhu strana osoba podnosi propisani obrazac Zahtjeva za određivanjem i dodjeljivanjem osobnoga identifikacijskog broja te potrebite identifikacijske dokumente (putovnicu – strane fizičke osobe, rješenje o osnivanju – strane pravne osobe). Nadležna ispostava Porezne uprave nakon provjere podataka upisanih u Zahtjevu određuje i dodjeljuje stranoj osobi osobni identifikacijski broj.

? Može li strana osoba putem treće osobe podnijeti Zahtjev za određivanjem i dodjeljivanjem osobnoga identifikacijskog broja?

Zahtjev za određivanjem i dodjeljivanjem osobnoga identifikacijskog broja u ime strane osobe može podnijeti opunomoćenik. Punomoć mora biti izdana za postupak određivanja i dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja. Kako je u Republici Hrvatskoj u službenoj uporabi hrvatski jezik, punomoć mora biti sastavljena na hrvatskom jeziku ili prevedena na hrvatski jezik.

? Mora li strana osoba prije upisa u neku službenu evidenciju zatražiti osobni identifikacijski broj?

S obzirom da se upis u službene evidencije obavlja putem osobnoga identifikacijskog broja strana osoba mora u trenutku upisa od Porezne uprave zatražiti određivanje i dodjeljivanje osobnoga identifikacijskog broja. Međutim iz pojedinih posebnih propisa koji su se uskladili s odredbama Zakona o osobnom identifikacijskom broju, proizlazi potreba i za dodjelom osobnoga identifikacijskog broja i prije upisa u službene evidencije. Primjerice ako strana osoba stječe nekretninu s te osnove upisuje pravo vlasništva nekretnine uz plaćanje poreza na promet nekretnina. Ovdje valja istaknuti odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine broj 152/08) prema kojima već isprava koja je osnov za upis prava vlasništva treba sadržavati podatke o osobnom identifikacijskom broju sudionika u prometu. Praktična primjena ovih odredaba od stupanja na snagu navedenog Zakona zahtjeva određivanje i dodjeljivanje osobnoga identifikacijskog broja već i prije upisa prava vlasništva odnosno već u postupku izrade isprave o stjecanju nekretnine.

? Postoje li strane pravne osobe koje prijavljuju adrese poslovanja na području Republike Hrvatske?

Prema odredbama posebnih propisa postoje određene strane pravne osobe koje radi obavljanja djelatnosti na području Republike Hrvatske moraju u nadležni registar prijaviti adresu poslovanja u Republici Hrvatskoj. Te strane pravne osobe svoju pravnu osobnost stječu u zemlji svoje rezidentnosti, ali prijavljuju adresu poslovanja u Republici Hrvatskoj u nadležni registar te im u tom trenutku nastaje povod za praćenje. S obzirom da nastaje povod za praćenje strane pravne osobe, iste moraju zatražiti dodjelu osobnoga identifikacijskog broja u Poreznoj upravi.

Strane pravne osobe	Prijava adrese poslovanja u RH
Strana predstavništva	u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva
Strana dopisništva	u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija
Strane udruge	u Ministarstvu uprave
Strane zaklade i fondacije	

Strane banke	U Hrvatskoj narodnoj banci
Veleposlanstva, međunarodne misije	U Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija

4. KORISNICI OSOBNOGA IDENTIFIKACIJSKOG BROJA

? Tko se smatra korisnikom osobnoga identifikacijskog broja?

Korisnici osobnoga identifikacijskog broja jesu sva tijela javne vlasti koja prema zakonskim propisima vode službene evidencije. Korisnicima osobnoga identifikacijskog broja smatraju se državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje se dijelom financiraju izravno ili neizravno iz sredstava proračuna ili kojima su osnivači odnosno jedan od osnivača Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe kojima su povjerene javne ovlasti (sudovi, Središnje klirinško depozitarno društvo, HZZO, HZMO, HGK, HOK, FINA i dr.).

? Što se smatra službenom evidencijom korisnika osobnoga identifikacijskog broja?

Službenom evidencijom smatra se svaka evidencija (evidencija, upisnik, registar, popis i slično) koju korisnik osobnoga identifikacijskog broja vodi o osobama i o imovini na temelju posebnog propisa ili statuta.

? Na koji način korisnici osobnoga identifikacijskog broja koriste osobne identifikacijske brojeve?

Korisnici osobnoga identifikacijskog broja koriste osobne identifikacijske brojeve za potrebe povezivanja podataka u službenim evidencijama, u svakodnevnom radu i kod razmjene podataka.

? Smatraju li se državne institucije poput mirovinskog i zdravstvenog korisnicima broja te hoće li te institucije biti uključene u sustav osobnoga identifikacijskog broja?

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje smatraju se korisnicima osobnoga identifikacijskog broja i bit će uključeni u sustav osobnoga identifikacijskog broja.

? Hoće li se i kada osobni identifikacijski brojevi primjenjivati kod upisa u gruntovnicama?

Gruntovnica se smatra korisnikom osobnoga identifikacijskog broja iz čega i proizlazi obveza korištenja sustava osobnih identifikacijskih brojeva. Međutim prijelaz gruntovnica na sustav osobnih identifikacijskih brojeva bit će otežan s obzirom što evidencija vlasništva nekretnina do sad nije bila vezana uz jedinstveni matični broj građana pa nije moguće izvršiti jednostavno uparivanje sa osobnim identifikacijskim bro-

jevima. Stoga se svi novi upisi počev već od 1. siječnja 2009. obavljaju putem osobnoga identifikacijskog broja, a postepeno sređivanjem zemljišnih knjiga i svi postojeći upisi nadopunit će se podatkom o osobnom identifikacijskom broju.

? Kako će već postojeće službene evidencije koje se vode po različitim identifikatorima prijeći na korištenje osobnih identifikacijskih brojeva?

Prva godina prijelaznog razdoblja bila je 2009. u kojoj je započelo uvođenje osobnih identifikacijskih brojeva u pravni sustav Republike Hrvatske. Već od 1. siječnja 2009. sve nove osobe dobivale su odmah u trenutku prvog upisa osobne identifikacijske brojeve, ali su im se još uvijek dodjeljivale prethodno važeće identifikacijske oznake (za strane osobe evidencijski broj stranca ili sistemski broj strane osobe). Svim osobama zatečenim u službenim evidencijama na dan 1. siječnja 2009., se na temelju preuzetih podataka iz nadležnih registara, odredio i dodijelio osobni identifikacijski broj. Na opisani način svim stranim fizičkim osobama koje su na dan 1. siječnja 2009. imale prijavljeno boravište na području Republike Hrvatske odredio se i dodijelio osobni identifikacijski broj.

Međutim već od 1. siječnja 2009. godine i sve postojeće službene evidencije započele su nadopunjavanje svojih podataka u službenim evidencijama o osobama podatkom o osobnom identifikacijskom broju. U tu svrhu postojeće službene evidencije trebale su zatražiti razmjenu podataka s Poreznom upravom. Proces razmjene podataka s ciljem nadopune službenih evidencija podatkom o osobnom identifikacijskom broju započeo je u 2009. godini s ciljem da se završi do sredine 2010. godine. Tek kada se svim osobama odredi i dodijeli osobni identifikacijski broj te kada službene evidencije u najvećoj mogućoj mjeri prihvate osobne identifikacijske brojeve, sada važeće identifikacijske oznake postaju suvišne jer će svi sustavi, pa i platni promet prijeći na korištenje osobnih identifikacijskih brojeva. Navedeno je i razlog zadržavanja važećih identifikatora u sustavu tijekom prijelaznog razdoblja uvođenja osobnoga identifikacijskog broja u pravni sustav Republike Hrvatske.

Istekom 2009. godine, svaki upis osobe u službenu evidenciju obavlja se upisom osobnoga identifikacijskog broja kao osnovnog podataka, te će u tu svrhu osobe prilikom upisa morati predočiti Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju ili drugu javnu ispravu na kojoj je sadržan osobni identifikacijski broj.

Zatečenim stranim osobama smatraju se strane osobe kod kojih je povod za praćenje nastao prije 1. siječnja 2009.

5. ODREĐIVANJE I DODJELJIVANJE OSOBNOGA IDENTIFIKACIJSKOG BROJA

? Koje tijelo određuje i dodjeljuje osobni identifikacijski broj?

Ministarstvo financija – Porezna uprava po službenoj dužnosti određuje i dodjeljuje osobne identifikacijske brojeve svim osobama kojima se osobni identifikacijski broj mora dodijeliti, na temelju informatičke razmjene podataka s nadležnim tijelima. Stoga se, uz izuzetak određivanja i dodjeljivanja osobnih identifikacijskih brojeva za strane oso-

be kod kojih nastaje povod za praćenje, postupak određivanja i dodjeljivanja osobnih identifikacijskih brojeva provodi, u pravilu, bez potrebe dolaska u Poreznu upravu.

- I** Nadležnim tijelima za strane osobe smatraju se ona tijela koja upisuju činjenice prilikom kojih se osobni identifikacijski broj određuje i dodjeljuje: prijave boravišta i nastanka povoda prvog praćenja. Stoga se nadležnim tijelima smatraju za strane osobe:
- Ministarstvo unutarnjih poslova – evidencija boravišta koja upisuje prijavu boravišta strane osobe na području Republike Hrvatske; na temelju informatičke razmjene podataka navedene institucije s Poreznom upravom
  - Ministarstvo financija – Porezna uprava – za sve ostale strane osobe koje postaju poreznim obveznikom prema posebnim propisima i za sve ostale strane osobe koje se upisuju u službene evidencije u Republici Hrvatskoj.

? Na koji način će se osobni identifikacijski broj dodijeliti strancu koji prijavljuje boravište u Republici Hrvatskoj?

Strana fizička osoba podnosi zahtjev za odobrenjem boravka u Republici Hrvatskoj Ministarstvu unutarnjih poslova. O odobrenju boravka odlučuje nadležno ministarstvo te stavlja oznaku (naljepnicu) u putovnicu strane osobe. Na temelju dobivenog odobrenja strana osoba u predviđenom roku mora prijaviti boravište u Republici Hrvatskoj. Stoga samo stranoj osobi koja u zakonom predviđenom roku dođe u nadležnu policijsku upravu zatražiti prijavu boravka, u trenutku odobrenja boravka odredit će se i dodijeliti osobni identifikacijski broj. Osobni identifikacijski broj odredit će se i dodijeliti na temelju informatičke razmjene podataka između Ministarstva unutarnjih poslova i sustava osobnoga identifikacijskog broja u Poreznoj upravi.

U navedenom slučaju, Ministarstvo unutarnjih poslova odnosno nadležna policijska uprava u trenutku prijave boravišta postavlja Zahtjev za određivanjem i dodjeljivanjem osobnoga identifikacijskog broja Ministarstvu financija – Poreznoj upravi. Zahtjevom se smatra skup podataka nužnih za identifikaciju strane fizičke osobe te za upis u Evidenciju o osobnom identifikacijskom broju: evidencijski broj stranca, ime i prezime, spol, datum, mjesto i država rođenja, državljanstvo, adresu prebivališta odnosno boravišta u Republici Hrvatskoj, broj putovnice, datum važenja putovnice i zemlju koja ju je izdala. Osobni identifikacijski broj se određuje u Poreznoj upravi te se na temelju uspostavljenih informatičkih veza podatak dostavlja u policijsku postaju u realnom vremenu od nekoliko sekundi. O određenom i dodijeljenom osobnom identifikacijskom broju, stranoj osobi djelatnik policijske uprave uručuje Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju izdanu od Porezne uprave.

? Na koji način će se osobni identifikacijski broj dodijeliti strancu kod kojeg nastaje povod za praćenje u Republici Hrvatskoj?

Smatra se da je nastao povod za praćenje strane osobe ako se strana osoba upisuje u neku službenu evidenciju o osobama i o imovini na području Republike Hrvatske te ako je strana osoba postala poreznim obveznikom prema posebnom propisu. Strana osoba kod koje nastaje povod za praćenje u Republici Hrvatskoj mora zatražiti od Porezne uprave osobni identifikacijski broj podnošenjem Zahtjeva, u obliku propisnog obrasca. U ovom slučaju strana osoba samostalno ispunjava podatke u Zahtje-

vu i jedina razlika u podacima koji se upisuju u Evidenciju o osobnom identifikacijskom broju u odnosu na nastanak povoda za praćenje prijavom boravka je ne-ispisivanje podataka o evidencijskom broju stranca za stranu fizičku osobu. U ovom slučaju nastanka povoda za praćenje s obzirom da se ne prijavljuje boravište nema ni dodjele evidencijskog broja stranca. Porezna uprava provjerava podatke iz Zahtjeva i određuje i dodjeljuje stranoj osobi osobni identifikacijski broj uz istovremeno uručenje Potvrde o osobnom identifikacijskom broju stranoj osobi.

Strane osobe, kod kojih je nastao povod za praćenje, najčešće ne obavljaju samostalno radnje u pravnom sustavu Republike Hrvatske već u njihovo ime radnje poduzimaju druge opunomoćene osobe. Stoga se u Poreznoj upravi za postupke određivanja i dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja ne pojavljuju strane osobe već različito opunomoćene osobe. Kao i u svim ostalim upravnim postupcima, tako i kod određivanja i dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja radnje u postupku može poduzimati opunomoćena osoba, pri čemu se postavlja uvjet da opunomoćenik može poduzimati samo one radnje za koje je punomoć i izdana. Prema navedenom Zahtjev u ime strane osobe može podnijeti i opunomoćenik. U navedenom slučaju opunomoćenik mora Poreznoj upravi predložiti punomoć, koja mora biti izdana za postupak određivanja i dodjeljivanja osobnoga identifikacijskog broja.

? Kako će osobni identifikacijski broj dobiti strane osobe koje imaju prijavljeno boravište prije 1. siječnja 2009. – zatečene osobe?

Svim zatečenim osobama, uredno upisanim u evidenciju boravišta Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstvo financija - Porezna uprava odredilo je i dodijelilo osobni identifikacijski broj na temelju podataka iz nadležnog registra.

6. POTVRDA O OSOBNOM IDENTIFIKACIJSKOM BROJU

6.1. Potvrda o osobnom identifikacijskom broju – općenito

? Što je Potvrda o osobnom identifikacijskom broju?

Potvrda o osobnom identifikacijskom broju je javna isprava kojom osoba dokazuje određeni i dodijeljeni osobni identifikacijski broj. Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju izdaje besplatno Porezna uprava, a uručuje se ili putem nadležnog tijela ili na šalteru Porezne uprave. Izuzetno za zatečene osobe Potvrda se uručila u pravilu dostavom putem pošte.

? Koliko iznosi naknada za izdavanje Potvrde o osobnom identifikacijskom broju?

Za određivanje i dodjeljivanje osobnoga identifikacijskog broja te izdavanje Potvrde o osobnom identifikacijskom broju ne plaća se nikakva naknada, a ne postoji ni obveza plaćanja upravne pristojbe.

? Koje podatke sadrži Potvrda o osobnom identifikacijskom broju?

Obrazac Potvrde o osobnom identifikacijskom broju izdaje se u papirnatom obliku i sadrži:

- naziv „Potvrda o osobnom identifikacijskom broju“
- podatak o osobnom identifikacijskom broju
- podatak o imenu i prezimenu / nazivu osobe
- podatak o godini rođenja/mjestu osnivanja
- pečat i potpis
- datum izdavanja i naziv nadležnog tijela koje izdaje Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju : Ministarstvo financija – Porezna uprava.

? Izdaje li se Potvrda o osobnom identifikacijskom broju u obliku pametne kartice?

Potvrda o osobnom identifikacijskom broju se izdaje u papirnatom obliku. Papir je formata A4, na način da se u prve 2/3 navode podaci o načinu korištenja Potvrde o osobnom identifikacijskom broju, dok 1/3 papira ispod perforacije čini samu Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju. Samo taj dio osoba mora čuvati kao javnu ispravu o osobnom identifikacijskom broju. S obzirom da će se osobni identifikacijski broj upisivati na identifikacijske dokumente (primjerice osobnu iskaznicu) Potvrda o osobnom identifikacijskom broju služi kao dokaz sve dok osobni identifikacijski broj ne postane sastavni dio ostalih dokumenta. Upravo radi navedenog Potvrda o osobnom identifikacijskom broju nije izrađena u obliku pametne kartice.

? Ne sadrži li Potvrda o osobnom identifikacijskom broju premalo osobnih podataka?

Kako je Potvrda o osobnom identifikacijskom broju samo dokaz o osobnom identifikacijskom broju osobe, Potvrda o osobnom identifikacijskom broju sadržava samo osnovne podatke o osobi. Minimalizam u iskazivanju podataka o osobi na Potvrdi o osobnom identifikacijskom broju proizlazi i iz zahtjeva da se sama Potvrda o osobnom identifikacijskom broju što je moguće rjeđe mijenja. Ako se promjeni neki podatak osobe, koji je sadržan na Potvrdi o osobnom identifikacijskom broju, nadležno tijelo koje je upisalo promjenu uručit će u ime Porezne uprave osobi novu Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju. Međutim ako osoba uništi, izgubi ili na drugu način otuđi Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju nadležna ispostava Porezne uprave izdat će osobi Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju s oznakom „Duplikat“.

? Može li Potvrda o osobnom identifikacijskom broju poslužiti kao identifikacijska isprava?

Potvrda o osobnom identifikacijskom broju ne služi kao identifikacijska isprava već kao dokaz o osobnom identifikacijskom broju. S obzirom da Potvrda o osobnom identifikacijskom broju nije identifikacijski dokument strane osobe koriste Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju samo kao dokaz o OIB-u uz neki od identifikacijskih dokumenata (za stranu osobu: putovnica, osobna iskaznica strane osobe i ostalo).

? Izdaje li se Potvrda o osobnom identifikacijskom broju s određenim rokom trajanja?

Potvrda o osobnom identifikacijskom broju je dokaz o osobnom identifikacijskom broju osobe. S obzirom da se osobni identifikacijski broj ne mijenja za vrijeme cijeloga životnog ciklusa osobe nema ni potrebe da se Potvrda o osobnom identifikacijskom broju izdaje s određenim rokom važenja. Izuzetno izdaje se nova Potvrda o osobnom identifikacijskom broju ako se promjeni podatak o imenu i prezimenu odnosno nazivu s obzirom da je taj podatak ispisan na Potvrdi o osobnom identifikacijskom broju. Međutim u tom slučaju nadležno tijelo koje upisuje takvu promjenu po službenoj dužnosti izdaje novu Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju. Za stranu osobu koja ima odobren boravak promjenu podataka izvršava Ministarstvo unutarnjih poslova, dok za stranu osobu kod koje je nastao povod za praćenje promjenu podataka izvršava Porezna uprava.

6.2. Potvrda o osobnom identifikacijskom broju – izdavanje i promjene

? Treba li zatražiti izmjenu osobnih dokumenata radi upisa osobnoga identifikacijskog broja na osobne dokumente?

Uvođenje osobnoga identifikacijskog broja ne zahtijeva trenutačnu zamjenu identifikacijskih isprava. Osobni identifikacijski broj će se postupno, mijenjanjem važećih isprava, upisivati na veliki broj dokumenata. Kada će osobni identifikacijski broj biti sastavni dio nekoga identifikacijskog dokumenta (osobna iskaznica i slično) neće biti potrebno posebno predočavati i Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju kao dokaz o osobnom identifikacijskom broju.

Upravo karakteristika osobnoga identifikacijskog broja kao nekazujuće oznake, razlikuje osobni identifikacijski broj od primjerice evidencijskog broja strane osobe. Navedena karakteristika omogućuje i iskazivanje osobnoga identifikacijskog broja na javnim ispravama, stoga će se osobni identifikacijski broj i upisivati na identifikacijske dokumente. Osobni identifikacijski broj postupno će se upisivati na javne isprave prilikom izdavanja novih temeljenih na izmijenjenim zakonskim propisima, a po isteku roka važećih javnih isprava. Do upisa osobnih identifikacijskih brojeva na identifikacijske isprave, kao dokaz o određenom i dodijeljenom osobnom identifikacijskom broju koristit će se Potvrda o osobnom identifikacijskom broju.

? Kada osoba treba podnijeti zahtjev za promjenu Potvrde o osobnom identifikacijskom broju?

Potvrda o osobnom identifikacijskom broju je dokaz o osobnom identifikacijskom broju koji je određen i dodijeljen osobi. Osobni identifikacijski broj se ne mijenja bez obzira na promjene koje prate osobu. Tako osoba zadržava isti osobni identifikacijski broj i kada mijenja ime i prezime, adresu prebivališta i slično. Međutim ako se osobi promjeni podatak koji je sadržan na Potvrdi o osobnom identifikacijskom broju nadležno tijelo koje je izvršilo promjenu mora osobi izdati novu Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju.

cijskom broju. S obzirom da Potvrda o osobnom identifikacijskom broju sadrži minimalni broj podataka do promjene može doći samo kod imena i prezimena odnosno naziva te samo u tom slučaju nadležno tijelo izdaje novu Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju.

? Što će učiniti osoba koja je izgubila ili na neki drugi način uništila Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju?

Ako iz nekog razloga dođe do gubitka ili drugog načina uništenja Potvrde o osobnom identifikacijskom broju osoba mora doći u mjesno nadležnu ispostavu Porezne uprave i zatražiti izdavanje Potvrde o osobnom identifikacijskom broju. Ispostava Porezne uprave izdaje Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju s istim podacima uz oznaku DUPLIKAT.

I Mjesno nadležnom ispostavom Porezne uprave za stranu fizičku osobu i hrvatskog državljanina koji nema adresu prebivališta u Republici Hrvatskoj smatra se ispostava Porezne uprave nadležna prema mjestu gdje je nastao povod za praćenje.

? Kako zatečena osoba može saznati svoj osobni identifikacijski broj ako trenutno ne raspolaže Potvrdom o osobnom identifikacijskom broju?

Ako zatečena osoba zatreba podatak o svom osobnom identifikacijskom broju isti može saznati na nekoliko načina.:

- poslati SMS poruku na 61642 (61OIB) u kojoj će upisati svoj evidencijski broj stranca,
- postaviti upit putem web aplikacije na stranici www.oib.hr upisom evidencijskog broja stranca
- traženjem Uvjerenja o osobnom identifikacijskom broju u bilo kojoj ispostavi Porezne uprave.

? Kako se uručuje Potvrda o osobnom identifikacijskom broju?

Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju izdaje besplatno Porezna uprava, a uručuje se ili putem nadležnog tijela ili na šalteru Porezne uprave. Izuzetno za zatečene osobe Potvrda o osobnom identifikacijskom broju uručivala se u pravilu dostavom putem pošte.

6.3. Poništenje Potvrde o osobnom identifikacijskom broju

? U kojim slučajevima može doći do poništenja osobnoga identifikacijskog broja?

Nadležno tijelo koje je zatražilo određivanje i dodjeljivanje osobnoga identifikacijskog broja može zatražiti njegovo poništenje ako utvrdi da obveznik broja ima već određeni i dodijeljeni osobni identifikacijski broj, odnosno ako utvrdi da se osobi osobni identifikacijski broj nije trebao odrediti i dodijeliti. Nadležno tijelo dostavlja podatak o osobnom identifikacijskom broju za koje traži poništenje i podatak o važećem osobnom identifikacijskom broju, ako isti postoji. Ministarstvo financija – Porezna uprava

nakon provjere podataka donosi rješenje o poništenju osobnoga identifikacijskog broja koje dostavlja nadležnom tijelu i obvezniku broja. U rješenju o poništenju osobnoga identifikacijskog broja navodi se i obveza povrata izdane Potvrde.

? Može li se ponovno dodijeliti osobni identifikacijski broj koji se prethodno poništio?

Osobni identifikacijski broj koji se odredio i dodijelio, a nakon toga poništio ostaje za-bilježen kao poništeni osobni identifikacijski broj. Poništeni osobni identifikacijski broj nije moguće više dodjeljivati drugoj osobi.

7. EVIDENCIJA O OSOBNIM IDENTIFIKACIJSKIM BROJEVIMA

7.1. Sadržaj Evidencije o osobnim identifikacijskim brojevima

? Postoji li službena evidencija o svim određenim i dodijeljenim osobnim identifikacijskim brojevima?

Prema zakonskim odredbama o određenim i dodijeljenim osobnim identifikacijskim brojevima vodi se službena evidencija pod nazivom Evidencija o osobnim identifikacijskim brojevima.

? Koje tijelo vodi Evidenciju o osobnim identifikacijskim brojevima?

Ministarstvo financija – Porezna uprava vodi Evidenciju o osobnim identifikacijskim brojevima.

? Koje podatke sadrži Evidencija o osobnim identifikacijskim brojevima?

Evidencija sadrži podatke potrebne za identifikaciju osobe preuzete od nadležnih tijela i dodatno nadopunjene potrebnim podacima. Radi praćenja podataka nužnih za identifikaciju osobe postoji i obveza Porezne uprave za stalnim ažuriranjem preuzetih podataka. U tu svrhu će tijela javne vlasti, koja mijenjaju podatke o osobama, dostavljati u Evidenciju o osobnim identifikacijskim brojevima sve promjene i to odmah nakon upisa promjene podataka. Tako će se u Evidenciji o osobnim identifikacijskim brojevima osigurati praćenje:

- promjene imena i prezimena/ naziva,
- promjene spola,
- promjene adrese sjedišta /prebivališta,
- praćenje smrti/ prestanka hrvatskog državljanstva,
- praćenje prestanka pravne osobe,
- praćenjem promjene članova trgovačkih društva,
- praćenje odjave strane osobe te ostale promjene koje prate osobe te
- ispravak grešaka svih upisanih podataka.

7.2. Upiti u Evidenciju o osobnim identifikacijskim brojevima

? Tko može postaviti upit o osobnom identifikacijskom broju u Evidenciju o osobnom identifikacijskom broju?

S obzirom na široku upotrebu osobnoga identifikacijskog broja unutar pravnog sustava te s obzirom na potrebu stalne dostupnosti osobnoga identifikacijskog broja omogućit će se upit u Evidenciju o osobnom identifikacijskom broju i to:

- tijela javne vlasti za upit o osobnom identifikacijskom broju za točno identificiranu osobu te
- osobe o njegovom osobnom identifikacijskom broju.

? Na koji način tijela javne vlasti postavljaju upit u Evidenciju o osobnom identifikacijskom broju?

Tijela javne vlasti obavljat će upite u Evidenciju o osobnom identifikacijskom broju koristeći uspostavljene informatičke veze na način da će dostaviti set identifikacijskih elemenata kojima u tom trenutku raspolažu. Evidencija o osobnim identifikacijskim brojevima će po zaprimljenom upitu pretražiti podatke te ako je rezultat pretraživanja točno identificirana osoba (rezultat pretrage jedna osoba) dostavit će povratno podatak o određenom i dodijeljenom osobnom identifikacijskom broju za tu osobu.

? Koja je cijena sms poruke za saznanje osobnoga identifikacijskog broja?

Cijena sms poruke koju šalje osoba radi saznanja svoga osobnoga identifikacijskog broja je 0,69 kn uvećana za porez na dodanu vrijednost (ukupno 0,85 kn).

8. KORIŠTENJE OSOBNIH IDENTIFIKACIJSKIH BROJEVA

? Kada osobe koriste svoje osobne identifikacijske brojeve?

Prilikom upisa u neku od službenih evidencija korisnika osobnoga identifikacijskog broja, osoba za potrebe upisa predočuje Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju ili neku od drugih javnih isprava koja sadrži podatak o osobnom identifikacijskom broju. Izuzetno u 2009. godini, koja je bila prva godina prijelaznog razdoblja, važile su još sve važeće postojeće identifikacijske oznake za upis u službene evidencije.

Tijela javne vlasti koja do sada nisu koristila prethodno važeće identifikacijske oznake (kao primjerice gruntovnice) već su s 1. siječnja 2009. godine prilagodila svoje upise na korištenje osobnih identifikacijskih brojeva. Ako se upis obavlja za osobu koja još nije zaprimila Potvrdu o osobnom identifikacijskom broju, osoba može za potrebe upisa u službenu evidenciju postaviti na opisane načine upit u Evidenciju o osobnim identifikacijskim brojevima.

Uvažavajući prvu godinu prijelaznog razdoblje, osobe su obvezne od 1. siječnja 2010., na svim prijavama i podnescima kojima komuniciraju s korisnicima osobnoga identifikacijskog broja, navesti svoj osobni identifikacijski broj. Ako osoba u izvješćima, prijavama i obrascima koje dostavlja korisnicima broja navodi druge osobe, obvezna je za njih naznačiti osobne identifikacijske brojeve ako njima raspoláže u skladu s posebnim propisima.

? Kada osobe koriste osobne identifikacijske brojeve u obavljanju djelatnosti?

Od 1. siječnja 2010. osoba je obvezna koristiti osobni identifikacijski broj u obavljanju svoje djelatnosti i to na računima, potvrđama i sličnim ispravama.

Osobe u obavljanju svoje djelatnosti koriste osobni identifikacijski broj druge osobe na računima koje izdaju prema posebnim propisima.

? Može li se izvršiti upis u službenu evidenciju bez osobnoga identifikacijskog broja?

Iz uzetak 2009. godine (opisan pod točkom 8.1.) korisnik osobnoga identifikacijskog broja obvezan je prilikom upisa osobe u službenu evidenciju zatražiti od osobe podatak o njegovom osobnom identifikacijskom broju. Ako osoba izjavi da mu osobni identifikacijski broj nije određen i dodijeljen, korisnik osobnoga identifikacijskog broja uputiti će osobu da zatraži određivanje i dodjeljivanje osobnoga identifikacijskog broja u ispostavi Porezne uprave. Upis u službenu evidenciju izvršit će se kada Ministarstvo financija – Porezna uprava odredi i dodijeli osobni identifikacijski broj osobi koja traži upis.

? Kada će se osobni identifikacijski broj početi primjenjivati i u platnom prometu?

Obavljanje platnog prometa putem osobnih identifikacijskih brojeva zahtijeva promjenu svih modela uplatnih računa. Počev od 1. siječnja 2010. platni promet počeo je koristiti osobne identifikacijske brojeve u modelima plaćanja. Kako je 2010. godina druga godina prijelaznog razdoblja još uvijek, do opoziva, vrijede i modeli plaćanja vezani na ranije važeće identifikatore.

? Kada će se osobni identifikacijski broj početi upisivati na porezne prijave?

Upis i podnošenje poreznih prijava putem osobnoga identifikacijskog broja započeo je 1. siječnja 2010.

? Kada će poduzetnici morati na računima iskazivati osobne identifikacijske brojeve?

S obzirom da se prema posebnim propisima zahtijeva da se na računima iskazuju osobni identifikacijski brojevi, sastavni dio svakog računa mora biti odgovarajući osobni identifikacijski broj. Od 1. siječnja 2010. poduzetnici moraju prilagoditi svoje poslovanje za upotrebu osobnih identifikacijskih brojeva. Prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost svi računi moraju sadržavati podatak o osobnim identifikacijskim brojevima.

? Kada će proces uvođenja osobnoga identifikacijskog broja biti u cijelosti završen, odnosno, kada će se osobnim identifikacijskim brojem početi služiti sve državne evidencije?

Potpuni prijelaz na sustav osobnih identifikacijskih brojeva ostvarit će se kada sve institucije u potpunosti prihvate osobne identifikacijske brojeve, što se očekuje istekom prijelaznog razdoblja od dvije godine dakle 1. siječnja 2011. godine. Ovaj krajnji rok od dvije godine postavlja se radi službenih evidencija koje ne koriste primjerice jedinstvene matične brojeve građana pa će njihov prelazak na korištenje osobnih identifikacijskih brojeva biti dugotrajniji postupak (grunтовница, трговачки судови).

? Hoće li se osobni identifikacijski broj navoditi na uvjerenjima koja se izdaju iz službenih evidencija?

Na uvjerenjima odnosno drugim ispravama (potvrdama, certifikatima i slično) koje korisnici broja izdaju na temelju podataka iz službenih evidencija za obveznike broja, navodi se osobni identifikacijski broj.

? Kako će sve postojeće službene evidencije upisati osobne identifikacijske brojeve?

Radi upisa osobnih identifikacijskih brojeva zatečenih osoba u službene evidencije korisnici osobnoga identifikacijskog broja zahtijevaju od Porezne uprave nadopunu svojih službenih evidencija podatkom o osobnom identifikacijskom broju upisanih osoba. Zahtjevi sadrže jedinstvene matične brojeve građana (MBG), matične brojeve pravnih osoba (MB), evidencijske brojeve stranih osoba te sistemske brojeve za strane osobe koji su upisani u njihove službene evidencije. Po dostavljenom zahtjevu Ministarstvo financija – Porezna uprava postavlja uređene parove uparujući prethodno važeće oznake s osobnim identifikacijskim brojem te nadopunjene zahtjeve vraća korisniku osobnoga identifikacijskog broja.

? Na koji način će se putem osobnoga identifikacijskog broja povezati službene evidencije?

Osobni identifikacijski broj kao stalna i obvezna oznaka svake osobe u pravnom sustavu Republike Hrvatske služi kao poveznica podataka između svih službenih evidencija, kao primjerice:

- MUP-a – i evidencije o vlasnicima vozila
- zemljišnih knjiga – i evidencija o vlasnicima nekretnina
- SKDD – i evidencije o vlasnicima vrijednosnih papira
- trgovačkih sudova – i evidencije o osnivačima trgovačkih društava
- i svih ostalih evidencija.

Informatizacijom državne uprave u cijelosti omogućit će se nesmetani protok informacija čime će sva tijela javne vlasti raspolagati pravovremeno potrebnim informacijama za provedbu upravnih, poreznih i kaznenih postupaka. Stoga će se upravo zahvaljujući funkcioniranju državne uprave u cijelosti, ostvariti dugoročni ciljevi uvođenja osobnih identifikacijskih brojeva odnosno uvest će se reda u cijeli sustav državne uprave te će se u svakom dijelu pravnog sustava osjetiti funkcioniranje pravne države.

? Što će porezni obveznici dobiti uvođenjem osobnoga identifikacijskog broja?

Osobe koje su ujedno i porezni obveznici koriste osobne identifikacijske brojeve kao porezne brojeve u obavljanju svoje djelatnosti. Općim poreznim zakonom propisuje se da se poreznim brojem smatra osobni identifikacijski broj određen prema posebnom propisu. Istim se Zakonom propisuje da će se upravo putem poreznog broja odnosno osobnoga identifikacijskog broja razmjenjivati podaci iz službenih evidencija, te da će se procjene fizičkih osoba moći obavljati na temelju nabavne vrijednosti imovine odnosno sredstava za potrošnju za koju nema legalno opravdanih sredstava za stjecanje.

S obzirom da je 2009. godina, bila prva godina uvođenja osobnoga identifikacijskog broja tijekom 2009. godine u porezne svrhe koristile su se važeće identifikacijske oznake (jedinstveni matični broj građana i matični broj za pravne osobe).

Prve porezne prijave putem osobnoga identifikacijskog broja te prve komunikacije s poreznim tijelima putem osobnoga identifikacijskog broja krenule su od 1. siječnja 2010. Od 1. siječnja 2010. godine porezni obveznici uključuju osobne identifikacijske brojeve i na račune koje izdaju prema posebnim propisima. Isplate stranim osobama kod obračuna drugog dohotka te plaćanja poreza po odbitku odvija se također putem osobnih identifikacijskih brojeva stoga poduzetnici moraju voditi računa da trebaju raspolagati osobnim identifikacijskim brojevima za te osobe a time i podacima potrebnim da bi im se mogao odrediti osobni identifikacijski broj.

? Što će građani dobiti uvođenjem osobnoga identifikacijskog broja?

Sve osobe prilikom upisa u neku službenu evidenciju od 1. siječnja 2010. moraju za potrebe upisa predložiti Potvrdu ili drugu ispravu koja sadrži podatak o osobnom identifikacijskom broju. Već u 2010. godini najveći dio razmjene podataka iz službenih evidencija počeo će se obavljati po službenoj dužnosti, a to će građanima znatno olakšati život.

Upravni postupci koji se vode radi ostvarivanja određenih prava nužno se oslanjaju na podatke sadržane u takvim službenim evidencijama, glede praćenja ispunjavaju li se traženi uvjeti. Danas provedba upravnih postupaka zahtjeva od podnositelja određenog zahtjeva da sam pribavlja isprave o činjenicama o kojima službenu evidenciju vodi neko drugo tijelo javne vlasti. Iako temeljno načelo upravnog postupanja propisuje da su tijela javne vlasti dužna sama pribaviti isprave o činjenicama o kojima evidenciju vodi neko drugo tijelo javne vlasti (postupanje po službenoj dužnosti) to u praksi gotovo nije moguće postići radi opasnosti od prijevара i pogrešaka uslijed mogućnosti pogrešne identifikacije osoba.

Uvođenjem osobnoga identifikacijskog broja stvoreni su preduvjeti da tijelo koje vodi postupak može po službenoj dužnosti zatražiti određene podatke o činjenicama o kojima evidenciju vodi drugo tijelo javne vlasti s obzirom da nema opasnosti od mogućnosti pogrešne identifikacije osobe. Time će se mnogi postupci koji se vode pred tijelima javne vlasti ubrzati, olakšati i pojednostavniti. Službenu razmjenu podataka pozdravit će svi građani jer će se smanjiti administracija i papirologija, a time i čekanja i redovi te iznosi plaćanja upravnih pristojbi radi ostvarivanja određenih prava.

9. PRIMJERI

? Treba li stranac koji kupuje nekretninu u Republici Hrvatskoj zatražiti osobni identifikacijski broj?

Strane osobe koje stječu nekretnine na području Republike Hrvatske upisuju vlasništvo nekretnine u nadležni zemljišno-knjižni odjel – gruntovnicu. S obzirom da se radi o upisu prava vlasništva nekretnine u službene evidenciju, stranoj osobi se mora odrediti i dodijeliti osobni identifikacijski broj. U tu svrhu strana osoba podnosi zahtjev mjesno nadležnoj ispostavi Porezne uprave (ispostava Porezne uprave nadležna prema mjestu nekretnine) koja određuje i dodjeljuje osobni identifikacijski broj. Tek po dodjeli osobnoga identifikacijskog broja moguće je upisati pravo vlasništva nekretnine u zemljišne knjige.

Primjer ispunjavanja Zahtjeva za stranu fizičku osobu:

Strana fizička osoba koja samostalno dolazi u ispostavu Porezne uprave obvezno ispunjava podatke u Zahtjevu iskazane točkama 1. i 3., te nakon predočavanja prilaže i kopiju putovnice. Ako fizičku osobu zastupa opunomoćenik uz već navedene isprave (Zahtjev i kopija putovnice) obvezatno se prilaže i punomoć koja mora biti na hrvatskom jeziku ili prevedena na hrvatski jezik.

ZAHTEJV ZA ODREĐIVANJEM I DODJELJIVANJEM OSOBNOGA IDENTIFIKACIJSKOG BROJA

1. Fizička osoba

MBG

1.1. Osnovni podaci

Ime	Marija	Prezime	Zaller
Spol	ž	Rođ.prezime	
Datum rođenja	11.02.1963.	Mjesto rođenja	Mitte, Hamburg
Država rođenja	Njemačka	Državljanstvo	njemačko
Adresa prebivališta	Hamburg, Mitte 142		

1.2. Podaci o identifikacijskom dokumentu

Broj osobne iskaznice		Datum važenja			
Broj putovnice	02365UK	Datum važenja	Do 2012.	Zemlja izdavanja	Njemačka

1.3. Podaci o roditeljima

	Otac	Majka
OIB		
MBG		
Ime	Petter	Diana
Prezime	Zaller	
Rođ. prezime		

2. Pravna osoba			
MB			
2.1. Osnovni podaci			
Ustrojbeni oblik			
Naziv			
Skraćeni naziv			
Prijevod			
Adresa sjedišta			
Mjesto i država osnivanja			

3. Popis priloženih isprava			
Putovnica			

Datum uručivanja potvrde _____

_____
Potpis podnositelja zahtjeva

_____
Potpis službene osobe

Primjer ispunjavanja Zahtjeva za stranu pravnu osobu:

Strana pravna osoba, konkretno zastupnik strane pravne osobe, koja samostalno dolazi u ispostavu Porezne uprave obvezno ispunjava podatke u Zahtjevu iskazane točkama 2. i 3., te prilaže i kopiju rješenja o osnivanju koje mora biti na hrvatskom jeziku ili prevedeno na hrvatski jezik. Ako pravnu osobu zastupa opunomoćenik uz već navedene isprave (Zahtjev i kopija rješenja o osnivanju) obvezatno se prilaže i punomoć koja isto tako mora biti na hrvatskom jeziku ili prevedena na hrvatski jezik.

ZAHTJEV ZA ODREĐIVANJEM I DODJELJIVANJEM OSOBNOGA IDENTIFIKACIJSKOG BROJA

1. Fizička osoba			
MBG			
1.1. Osnovni podaci			
Ime		Prezime	
Spol		Rođ.prezime	
Datum rođenja		Mjesto rođenja	
Država rođenja		Državljanstvo	
Adresa prebivališta			

1.2. Podaci o identifikacijskom dokumentu				
Broj osobne iskaznice		Datum važenja		
Broj putovnice		Datum važenja	Zemlja izdavanja	

1.3. Podaci o roditeljima		
	Otac	Majka
OIB		
MBG		
Ime		
Prezime		
Rođ. prezime		
2. Pravna osoba		
MB		
2.1. Osnovni podaci		
Ustrojbeni oblik	doo	
Naziv	KMD	
Skraćeni naziv		
Prijevod		
Adresa sjedišta	Njemačka, Hamburg, Mitte 142	
Mjesto i država osnivanja	Hamburg, Njemačka	
3. Popis priloženih isprava		
Rješenje o osnivanju – prevdeno na hrvatski jeik		
Punomoć		

Datum uručivanja potvrde _____

_____
Potpis podnositelja zahtjeva

_____
Potpis službene osobe

PROPISI:

- Zakon o osobnom identifikacijskom broju – Narodne novine broj 60/08
- Pravilnik o osobnom identifikacijskom broju – Narodne novine broj 1/09
- Opći porezni zakon – Narodne novine broj 147/08

Uredništvo: Institut za javne financije, Porezni vjesnik
 Biblioteka Porezni priručnici i brošure
 Zagreb, Smičiklasova 21, p. p. 320
 Tel.: (01) 488 6443 redakcija, 488 6444 centrala, 481 9363
 Fax: (01) 481 9365 • E-mail: porvje@ijf.hr • www.ijf.hr
 Uređivački odbor: mr. sc. Zlatko Fabijančić, Željko Glavaš, dr. sc. Mirjana Jerković,
 mr. sc. Ivica Mladineo, dr. sc. Katarina Ott, Dinka Salmić, Stanko Zorica
 Računalni slog i tisak: Bauer Grupa, Samoborske Celine bb, Samobor
 Naklada: 10.000 primjeraka